

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษา
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาสมุทรปราการ*
GUIDELINES FOR DEVELOPING COMMUNITY RELATIONS OPERATIONS FOR
EDUCATIONAL INSTITUTIONS TO INCREASE EFFICIENCY IN EDUCATIONAL
ADMINISTRATION UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE SAMUTPRAKAN

ธีรภัทร ตะกรุดแก้ว* สมกุล ทาวรณกิจ, ทศพร เกตุพนอม

Teerapat Takrudkaew*, Somkul Tharwonkit, Thasporn Kettanom

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Education, Siam Technology College, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: 62008113030@siamtechno.ac.th

Tel: 087-585-6145

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา และ 2) เสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ปีการศึกษา 2567 จำนวน 242 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน คัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.863 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านงานกรรมการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.57) รองลงมา ได้แก่ ด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.59) ด้านงานสานสัมพันธ์ชุมชน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.62) และด้านงานทุนทรัพย์เพื่อการพัฒนาการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.61) แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย การเสริมสร้างบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาในการกำหนดนโยบาย วางแผน และติดตามการดำเนินงาน การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่ายภาคี การดำเนินงานเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างเป็นระบบ และการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวช่วยเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, งานสัมพันธ์กับชุมชน, ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา, การมีส่วนร่วมของชุมชน

Abstract

This mixed-methods research aimed to: 1) study the implementation of school-community relations to enhance the efficiency of school administration; and 2) propose guidelines for developing school-community relations to enhance the efficiency of school administration under the Samut Prakan Secondary Educational Service Area Office. The sample consisted of 242 school administrators and teachers in the 2024 academic year, determined based on the Krejcie and Morgan table and selected through simple random sampling. Five key informants were purposively selected. The research instruments consisted of a five-point rating scale questionnaire with an overall reliability coefficient of 0.863 and a semi-structured interview form. Quantitative data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation, while qualitative data were analyzed using content analysis. The results revealed that the overall implementation of school-community relations was at a high level ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.62). When considered by individual aspects, all aspects were rated at a high level. The aspect of school board affairs had the highest mean ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.57), followed by student home visits ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.59), community relations ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.62), and educational development funding, which had the lowest mean ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.61). The guidelines for development included strengthening the roles of school boards in policy formulation, planning, and monitoring; promoting collaboration among schools, parents, communities, and partner networks; implementing systematic student home visits; and mobilizing resources from all sectors to support educational provision. These guidelines can strengthen collaboration between schools and communities and continuously and sustainably enhance the efficiency of school administration.

Keywords: Development Guidelines, School-Community Relations, School Administrative Effectiveness, Community Participation

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และยกระดับศักยภาพของประเทศให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษาจึงมิได้มุ่งเน้นเพียงการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการบริหารจัดการทรัพยากร การพัฒนาบุคลากร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้สถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา อันเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาควบคู่กับการพัฒนาชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ดังนั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ศิษย์เก่า และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ในการร่วมกำหนดทิศทาง สนับสนุนทรัพยากร และพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งนอกจากจะช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาแล้ว ยังเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อันจะส่งผลให้การบริหารสถานศึกษามีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้ดียิ่งขึ้น

การดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน (School-Community Relations) จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากเป็นกลไกที่เชื่อมโยงสถานศึกษากับชุมชนและภาคีเครือข่ายให้เกิดความร่วมมือในการกำหนดนโยบาย สนับสนุนทรัพยากร ส่งเสริมกิจกรรมทางการศึกษา และร่วมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนยังช่วยสร้างความเข้าใจ ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา อันนำไปสู่การได้รับการสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเครือข่ายความร่วมมือที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นกระบวนการสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษา และชุมชนผ่านการสื่อสารและกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาการศึกษา ขณะที่การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมช่วยเพิ่มประสิทธิผลของการบริหาร ส่งเสริมการตัดสินใจร่วมกัน และสร้างความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา (Kindred, L. W. et al., 1984); (Leithwood, K. & Menzies, T., 1998) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดขอบข่ายการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนไว้ 4 ด้าน ได้แก่ งานกรรมการสถานศึกษา งานสานสัมพันธ์ชุมชน งานเยี่ยมบ้านนักเรียน และงานทุนทรัพย์เพื่อการพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและสนับสนุนการบริหารสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนที่ผ่านมา พบว่าสถานศึกษาหลายแห่งยังประสบข้อจำกัดในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก การส่งเสริมบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา การดำเนินงานเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างเป็นระบบ และการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา ตลอดจนผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนอาจยังต้องพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ส่งผลให้การดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมานมิตร ชูชีวา ที่ศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการดำเนินงานของสถานศึกษา (สมานมิตร ชูชีวา, 2560) นอกจากนี้ จากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ พบว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำแบบประสานพลังของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการเข้าร่วมกลุ่มเป้าหมายหรือ Focus Group ซึ่งเป็นการที่สถานศึกษาเรียนรู้ร่วมกับชุมชนและพัฒนาความสัมพันธ์แบบเกื้อกูลกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สะท้อนให้เห็นว่ายังมีประเด็นเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (บุปผา แสงเนตร และศรดา ชัยสุวรรณ, 2565) ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการมีสถานศึกษาในสังกัดที่มีบริบทและเครือข่ายชุมชนแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องพิจารณาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่างานวิจัยที่ผ่านมาในพื้นที่สมุทรปราการมีทั้งการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษา แต่ยังมีข้อจำกัดในการศึกษาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนที่ครอบคลุมทั้งด้านงานกรรมการสถานศึกษา ด้านงานสานสัมพันธ์ชุมชน ด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน และด้านงานทุนทรัพย์เพื่อการพัฒนาการศึกษา โดยใช้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จึงเป็นประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติม

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยมุ่งศึกษาการดำเนินงานใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานกรรมการสถานศึกษา ด้านงานสานสัมพันธ์ชุมชน ด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน และด้านงานทุนทรัพย์เพื่อการพัฒนาการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดนโยบาย วางแผน และพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ตลอดจนเป็นแนวทางสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่าย อันจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษา และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2567 จากโรงเรียนจำนวน 6 แห่ง รวมทั้งสิ้น 620 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 26 คน และครู จำนวน 594 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 242 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน และครู จำนวน 229 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. และดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนประชากรของแต่ละสถานศึกษา (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970)

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติ ได้แก่ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี มีผลงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และยินดีให้ข้อมูลในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5-point Likert Scale) ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานกรรมการสถานศึกษา ด้านงานสานสัมพันธ์ชุมชน ด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน ด้านงานทุนทรัพยากรเพื่อการพัฒนาการศึกษา

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

ใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน เพื่อสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษา โดยประเด็นการสัมภาษณ์ครอบคลุมทั้ง 4 ด้านของการวิจัย

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.863 แสดงว่าเครื่องมือมีความเหมาะสมและมีความเชื่อมั่นเพียงพอสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบทั้ง 242 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน เพื่อนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ทั้งรายชื่อ รายด้าน และภาพรวม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550)

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลในรูปแบบเชิงพรรณนา เพื่อสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ทั้งรายชื่อ รายด้าน และภาพรวม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะการพรรณนาความ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 242 คน ส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 94.60 เป็นเพศหญิง จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 56.60 มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 61.60 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 11 - 15 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 69.80 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2. ผลการศึกษาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษา

ตารางที่ 1 ระดับการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา

การดำเนินงานสัมพันธ์กับชุมชน	ระดับการดำเนินงาน			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านงานกรรมการสถานศึกษา	4.46	0.57	มาก	1
2. ด้านงานสานสัมพันธ์	4.22	0.62	มาก	3
3. ด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน	4.26	0.59	มาก	2
4. ด้านงานทุนทรัพยากรเพื่อการพัฒนาการศึกษา	4.06	0.61	มาก	4
รวม	4.25	0.62	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านงานกรรมการสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.57) รองลงมา ได้แก่ ด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.59) ด้านงานสานสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.62) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานทุนทรัพยากรเพื่อการพัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.61)

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พบว่า ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาในแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านงานกรรมการสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ควรส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่และระเบียบที่กำหนด โดยเปิดโอกาสให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และให้ความเห็นชอบการดำเนินงานของสถานศึกษา รวมทั้งสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและบริบทของสถานศึกษา

3.2 ด้านงานสานสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ควรส่งเสริมความร่วมมือและสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.3 ด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า ควรดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ครูสามารถรู้จักและเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคล สนับสนุนการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเยี่ยมบ้านแก่ครู นักเรียน และผู้ปกครอง รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้ครูสามารถติดตามและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมตามสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละบุคคล

3.4 ด้านงานทุนทรัพย์เพื่อการพัฒนาการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ควรส่งเสริมการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน ผู้ปกครอง และศิษย์เก่า เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาและสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดี มีความประพฤติดี ขาดแคลนทุนทรัพย์ และด้อยโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาพัฒนาศักยภาพและสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียน

สรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษา

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านงานกรรมการสถานศึกษา ด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน ด้านงานสานสัมพันธ์ชุมชน และด้านงานทุนทรัพย์เพื่อการพัฒนาการศึกษา โดยด้านงานกรรมการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน ด้านงานสานสัมพันธ์ชุมชน และด้านงานทุนทรัพย์เพื่อการพัฒนาการศึกษา ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ควรมุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายในการร่วมวางแผน กำกับ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา ควบคู่กับการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนผ่านการเยี่ยมบ้านอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการระดมทรัพยากรและทุนการศึกษาจากทุกภาคส่วน เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

1. การดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาในสังกัดให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน การดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นกระบวนการสร้างความเข้าใจและความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการสนับสนุนการจัดการศึกษา (Kindred, L. W. et al., 1984) รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยเพิ่มประสิทธิผลของการบริหารและเสริมสร้างความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านงานกรรมการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาในการร่วมกำหนดนโยบาย ให้ข้อเสนอแนะ และติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาสามารถเชื่อมโยงความต้องการของชุมชนกับการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชีวรัตน์ ไชยสิทธิ์ ที่ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และพบว่า บทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (ชีวรัตน์ ไชยสิทธิ์, 2560) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ธนากุล สุนทกช ซึ่งศึกษาการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง

ประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง และพบว่า การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (ธนากุล สุนทร, 2561)

ในขณะที่ด้านงานทุนทรัพยากรเพื่อการพัฒนาการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แม้ว่าจะอยู่ในระดับมากก็ตาม อาจสะท้อนว่าการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษายังคงขึ้นอยู่กับศักยภาพของเครือข่ายความร่วมมือและบริบทของแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะในสถานศึกษาที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณหรือมีภาคีเครือข่ายไม่เพียงพอ การส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ศิษย์เก่า และองค์กรภาคประชาชน จึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยเพิ่มโอกาสในการระดมทรัพยากรและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กอบกฤษ การครวคิด ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านงานงบประมาณมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษา (กอบกฤษ การครวคิด, 2561)

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษา ประกอบด้วย การส่งเสริมบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนผ่านการเยี่ยมบ้านอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา ผลการวิจัยสะท้อนว่าการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่สามารถดำเนินการได้โดยสถานศึกษาเพียงลำพัง การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การบริหารงานสามารถตอบสนองต่อบริบทของชุมชน และยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริพร เพ็งพา ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยใช้ข้อมูลจากผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง และเสนอแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนผ่านการประชาสัมพันธ์ การให้บริการชุมชน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม (ศิริพร เพ็งพา, 2560)

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทิพย์วรรณ จำเนียร ที่พบว่า การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมควรเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ทีมงาน และบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ การติดตามและประเมินผล ตลอดจนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ และการศึกษายังเสนอว่าการพัฒนาสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมควรสร้างความเข้าใจและความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การจัดกิจกรรม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำงานร่วมกัน สำหรับการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนผ่านการเยี่ยมบ้านอย่างเป็นระบบ (ทิพย์วรรณ จำเนียร, 2567) ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุจริยา ขมสนิท ซึ่งศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยเสนอแนวทางสำคัญ ได้แก่ การสนับสนุนงบประมาณในการเยี่ยมบ้านนักเรียน การให้ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และเทคนิคในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สุจริยา ขมสนิท, 2560)

ทั้งนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ กอบกฤษ การครวคิด ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะด้านงบประมาณ สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการสนับสนุนการจัดการศึกษา (กอบกฤษ การครวคิด, 2561)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ พบว่าการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านงานกรรมการสถานศึกษา ด้านงานสานสัมพันธ์ชุมชน ด้านงานเยี่ยมบ้านนักเรียน และด้านงานทุนทรัพยากรเพื่อการพัฒนาการศึกษา สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่าย ในการร่วมวางแผน สนับสนุน และติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพยังพบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนควรมุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการเยี่ยมบ้านอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนได้อย่างยั่งยืน จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายในการร่วมกำหนดนโยบาย วางแผน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการพัฒนาระบบความสัมพันธ์กับชุมชนให้เกิดการสื่อสารและการประสานความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเยี่ยมบ้าน และการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้ดียิ่งขึ้น สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาในบริบทที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านขนาดของสถานศึกษา สังกัด หรือพื้นที่ เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการดำเนินงานและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร นอกจากนี้ ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน รวมถึงการพัฒนาแบบ (Model) หรือแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในบริบทที่หลากหลายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กอบกุลข การควรคิด. (2561). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2550). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิพย์วรรณ จำเริญ. (2567). แนวทางการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในเครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีรรัตน์ ไชยสิทธิ์. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนพระแสงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- บุปผา แสงเนตร และศรุดา ชัยสุวรรณ. (2565). ภาวะผู้นำแบบประสานพลังกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. วารสารครูศาสตร์ปริทรรศน์ฯ, 9(3), 307-320.
- ศิริพร เพ็งพา. (2560). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมานมิตร ชูชีวา. (2560). การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุจริยา ขมสนิท. (2560). ปัญหาและแนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอนิคมน้ำจืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Kindred, L. W. et al. (1984). The school and community relations. (3rd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Leithwood, K. & Menzies, T. (1998). Forms and effects of school-based management: A review. Educational Policy, 12(3), 325-346.